

HRVATSKI CENTAR ZA RAZMINIRANJE

1735

Na temelju članka 69. stavka 2. Zakona o humanitarnom razminiranju («Narodne novine» broj 153/05) ravnatelj Hrvatskog centra za razminiranje, uz prethodno pribavljeno mišljenje ravnatelja Državnog zavoda za mjeriteljstvo, 16. svibnja 2007. godine, donosi

PRAVILNIK

O TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA I POSTUPKU PROVJERE UVJEŽBANOSTI VODIČA I PASA ZA DETEKCIJU MINSKO- EKSPLOZIVNIH SREDSTAVA NA POSLOVIMA HUMANITARNOG RAZMINIRANJA

1. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se sadržaj pripadajuće dokumentacije, obveze pravnih i fizičkih osoba koje koriste ili školuju vodiče i pse na poslovima humanitarnog razminiranja, tj. naručioca testiranja, kao i obveze i postupke pri akreditiranoj ustanovi, koja izdaje certifikat i potvrdu sukladnosti.

Članak 2.

Psi u humanitarnom razminiranju specifično su sredstvo za detekciju minskoeksplozivnih, neeksplozivnih ubojitih sredstava i njihovih dijelova u različitim strukturama minski sumnjiva prostora.

Zbog niza očekivanih promjena, tijekom vremenskog ograničenja izdate ocjene, uz redovitu provjeru potrebno je provoditi i niz kontrolnih radnji i postupaka nakon izdate ocjene u cilju potpune dnevne kontrole učinaka i garancije sigurnosti za pretraženu površinu.

Članak 3.

Izdanu ocjenu za vodiča i psa treba prihvatiti isključivo kao pokazatelj primarne tehničke uvjetovanosti za mogućnost korištenja tima, a ukupni sustav praćenja (monitoring) provoditi u okviru redovitog propisanog nadgledanja i nadzora u poslovima humanitarnog razminiranja, a sukladno rezultatima potvrditi ili osporiti izdanu ocjenu.

Testiranje i rad u stvarnim uvjetima dio su nedjeljive cjeline. Utvrđivanje (ocjenjivanje) sukladnosti s propisanim zahtjevima za tim vodič – pas koji se koriste na poslovima humanitarnog razminiranja u smislu ovog Pravilnika je potvrđivanje zadovoljenja zahtjeva i metoda pretraživanja sukladno standardnim operativnim postupcima naručitelja i mogućnost rada u stvarnim uvjetima projekata.

a) *Nositelj provjere uvježbanosti i ocjenjivanja vodiča i pasa za detekciju mina*

Članak 4.

Provjeru uvježbanosti i ocjenjivanje vodiča i pasa za detekciju mina provode akreditirani laboratoriji/centri, koji izdaju certifikat i potvrdu sukladnosti iz stavka 1. članka 29. Zakona o humanitarnom razminiranju, te u skladu s posebnim propisima i normativnim dokumentima važećim za akreditiranu ustanovu: laboratorij/centar, (u daljnjem tekstu akreditirana ustanova).

Članak 5.

Ovim Pravilnikom utvrđuju se sljedeći elementi:

- osnovni i operativni tehnički zahtjevi koje moraju zadovoljiti vodič i pas kao tim na poslovima humanitarnog razminiranja,
- prava i obveze pravnih i fizičkih osoba (naručitelja testiranja) koji stavljaju vodiče i pse na tržište i/ili uporabu,
- postupke ocjene sukladnosti s propisanim zahtjevima,
- dokumenti, koji moraju biti dostupni HCR-u prije stavljanja tima vodič-pas u uporabu (izdavanje ocjene sukladnosti, postupak akreditacije),
- izgled i standardi testnog poligona,
- prateći pomoćni dokumenti,
- način označavanja i identifikacija tima vodič – pas.

Članak 6.

Pojmovi, nazivi i definicije koji se rabe u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- *norma*: Dokument donesen konsenzusom i odobren od priznatog tijela, koji za opću i višekratnu uporabu daje pravila, upute ili značajke za djelatnosti ili njihove rezultate s ciljem postizanja najboljeg stupnja uređenosti u danome kontekstu
- *normativni dokument*: dokument koji daje pravila, upute ili značajke za različite djelatnosti ili njihove rezultate.
- *tehnička specifikacija*: dokument u kojem se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti kakav proizvod, proces ili usluga.
- *propis*: dokument koji sadrži obvezatna zakonska pravila, a donosi ga neko upravno tijelo.
- *testiranje*: Utvrđivanje jedne ili više karakteristika u skladu s procedurom
- *ispitivanje*: niz testiranja organiziranih na sustavan način, čiji rezultati dovode do sveukupne procjene neke komponente, opreme ili sustava.
- *tim vodič – pas*: sačinjava jedan vodič i najviše dva psa obučeni da u procesu pretraživanja u posebno priređenim poljima testnih poligona na pravilan način detektiraju sva minsko-eksplozivna sredstva i dijelove minsko-eksplozivnih sredstava kako bi se objektivno procijenila individualna sposobnost tima.
- *naručitelj testiranja*: ovlaštena pravna osoba za obavljanje poslova razminiranja i druga pravna osoba, koja se bavi školovanjem vodiča i pasa, a za to posjeduje odgovarajuću akreditaciju.
- *identifikacijski podaci*: za pse to je knjižica psa, zdravstveni karton ili knjižica, tetovažni broj ili ugrađen mikročip.
- *vježbe poslušnosti*: niz propisanih radnji i postupaka, kojima je cilj utvrditi stupanj povezanosti vodiča i psa, opću poslušnost, reakcije psa i provedbu naredbi vodiča. Osnovne radnje su hodanje uz nogu sa povodnikom, bez povodnika, zaustavljanje u hodu, opoziv psa,

odlaganje psa, te izvršavanje navedenih radnji na daljinu.

– *indikacija*: način i reakcija psa kojom vodiču signalizira pronalazak minsko-eksplozivnog sredstva. Može biti prava ili pogrešna tj. kriva.

– *ocjena sposobnosti pretraživanja tima vodič– pas u poslovima humanitarnog razminiranja*: je pisani dokument o potvrdi mogućnosti ili nemogućnosti korištenja tima u određenom periodu, a izdaje je akreditirana ustanova.

– *testni poligon*: otvoreni, ograđeni i čuvani prostor sa geodetski premjerenim pravilnim poljima sa ukopanim minsko eksplozivnim sredstvima prema pozitivnim smjernicama IMAS–standarda (IMAS 09.41, IMAS 09.42) i tipovima sredstava, koja su sigurna (sa prerađenim i certifikatom ovlaštene ustanove potvrđenim bezopasnim upaljačima), a registrirana su na prostoru RH u stvarnim uvjetima MSP-a. Raspored MES-a evidentiranog u elaboratu tj. Planu Testnog poligona stroga je tajna, dostupna isključivo članovima stručnog Povjerenstva.

– *kondicioni i radni trening*: skup različitih dnevnih, tjednih i mjesečnih aktivnosti na održavanju i podizanju kondicije, motivacije, radne učinkovitosti pasa sa obveznim vođenjem propisane evidencije i dokumentacije.

– *IMAS (INTERNATIONAL MINE ACTION STANDARD)*– Međunarodni standardi protuminskog djelovanja.

– *standardni operativni postupak (SOP)*: temeljni dokument ovlaštene pravne osobe u svojstvu naručioca testiranja o načinu rada vodiča i psa u stvarnim uvjetima projekata razminiranja i pretraživanja, uz niz pojašnjenja o provedbi kondicionog treninga, nagrađivanju, metodama pretraživanja, obilježavanju, zdravstvenoj i higijenskoj skrbi, smještaju i transportu, aklimatizaciji, tehničkim pomagalima.

2. TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA NARUČITELJA TESTIRANJA TIMA VODIČ-PAS

a) *Temeljni podaci o vodiču i psu*

Članak 7.

Temeljne podatke o vodiču i psu sačinjavaju:

– Identifikacijska isprava vodiča (prema važećim propisima za građane Republike Hrvatske i strane državljanje).

– Ovlašt pirotehničara ili pomoćnog djelatnika izdanu od strane MUP-a RH.

– Izjava ovlaštene pravne osobe za obavljanje poslova razminiranja o vremenu provedenom u radu s prijavljenim vodičima i psima u poslovima humanitarnog razminiranja.

– Potvrda ovlaštene pravne osobe za obavljanje poslova razminiranja ili druge ovlaštene pravne osobe o načinu i vremenu školovanja vodiča i psa.

– Rodovnik ili druga vrsta potvrde o porijeklu i pasmini psa.

– Zdravstvena knjižica s identifikacijskim brojem psa (tetovažni broj, mikročip), sa svim podacima o provedenim zaštitnim cijepljenjima, a sukladno odredbama »Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju«, objavljenoj svake tekuće godine u »Narodnim novinama«, koju donosi nadležno državno tijelo za veterinarstvo.

b) *Postupak prijave za testiranje*

Članak 8.

Postupak prijave za testiranje:

– Prijavu za testiranje vodiča i pasa akreditiranoj ustanovi može dostaviti ovlaštena pravna osoba za obavljanje poslova razminiranja koja će vodiče i pse koristiti na poslovima

pretraživanja terena u projektima humanitarnog razminiranja, ili druga pravna osoba koja se bavi obučavanjem vodiča i pasa za detekciju mina (u daljnjem tekstu: naručitelj testiranja). Prijava za testiranje, kao i kompletna propisana dokumentacija dostavlja se na hrvatskom jeziku.

- U prijavi za testiranje vodiča i psa, naručitelj testiranja dostavlja kompletnu od strane akreditirane ustanove propisanu dokumentaciju.
- Nakon donošenja odluke o testiranju, voditelj testiranja predlaže program testiranja i odabire poligon za testiranje.

c) Dokumentacija u postupku testiranja

Članak 9.

Dokumentacija koju je akreditiranoj ustanovi centru prije testiranja obvezan dostaviti naručitelj sadrži:

- Zahtjev za testiranje tima vodič – pas,
- Podatke o vodiču i psu iskazane na obrascu TVP-O za vodiče i pse koji su ranije testirani i akreditirani u Hrvatskom centru za razminiranje,
- Podatke o vodiču i psu iskazani na obrascu UVP-1 za vodiče i pse prijavljene prvi puta,
- Standardni operativni postupci (SOP) za rad s vodičima i psima ili poglavlje SOP-a koje ga definira, a koje mora sadržavati:
 - o Prikaz kondicionog i radnog treninga, vođenje dnevne, tjedne i mjesečne evidencije, s pripadajućim obrascima.
 - o Higijenske mjere, smještaj, transport, aklimatizacija na novim prostorima,
 - o Popis sredstava i opreme potrebne za rad sa psima,
 - o Postupak kontrole općeg i zdravstvenog stanja prije rada sa psima,
 - o Pripremu i obilježavanje radilišta za rad sa psima,
- Postupak rada vodiča i psa pri pretraživanju terena, sa svim važnim detaljima: način uvođenja, način pretraživanja, širina i dužina pomaka, signalizacija detekcije, indikacije, način nagrađivanja, motivacija i održavanje iste, odmor.
- Sigurnosne mjere.
- Popunjene obrasce (potrebno ih je dostaviti 15 dana prije predloženog datuma testiranja).

d) Dokumentacija akreditirane ustanove

Članak 10.

Dokumentaciju akreditirane ustanove sačinjava:

- Odluka o imenovanju voditelja testiranja vodiča i pasa,
- Obrasci TVP-O, UVP-1 vezani uz zahtjev,
- Plan i nacrt Testnog poligona s točnim rasporedom i brojem polja, rasporedom i dubinom ukopanih minsko-eksplozivnih sredstava u označenim poljima, kao i sredstvima postavljenim na površini.
- Izvješća o testiranju sadržana u obrascima TVP-1, TVP-2, TVP-3, TVP-4A, TVP-4B,
- Ocjena sposobnosti pretraživanja vodiča i psa u poslovima humanitarnog razminiranja (interno),
- Ocjena o uporabi vodiča i psa u poslovima humanitarnog razminiranja u odnosu na način rada i vremensko ograničenje za naručitelja testiranja.

e) Organizacija testiranja

Članak 11.

Čelnik akreditirane ustanove imenuje voditelja testiranja vodiča i pasa za detekciju mina.

Članak 12.

Obveze akreditirane ustanove su:

- pregledati dostavljenu dokumentaciju,
- zatražiti dostavljanje dodatnih podataka i dokumenata o vodiču i psu,
- usvojiti i donijeti program testiranja s odlukom o izboru poligona,
- donijeti odluku o testiranju vodiča i psa, sa datumom i vremenom testiranja,
- provjeriti podatke o vodiču uvidom u propisanu dokumentaciju iz članka 7. ovoga Pravilnika,
- na licu mjesta provjeriti podatke o psu, kojima je na siguran način moguće provjeriti identitet psa (pasmina, spol, dob, boja, tetovažni broj, mikročip, osobiti znaci, sukladno članku 7. ovoga Pravilnika),
- provjeriti zdravstveni karton, zdravstvenu knjižicu ili drugi dokument iz zemlje porijekla, vezano uz propisana zaštitna cijepljenja za Republiku Hrvatsku ili ulaz u Republiku Hrvatsku, sukladno odredbama »Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju«, koja se donosi svake tekuće godine i objavljuje u »Narodnim novinama«,
- provjeriti kliničkom pretragom trenutno zdravstveno stanje psa, kondicionu spremnost, narav i čud psa, uz asistenciju vodiča i potrebne zaštitne mjere pri pregledu. Pretragu provodi stručna osoba.
- donijeti ocjenu sposobnosti pretraživanja vodiča i pasa u poslovima humanitarnog razminiranja.
- Voditelj testiranja predlaže ocjenu o uporabi vodiča i pasa u poslovima humanitarnog razminiranja.

Članak 13.

Obveze voditelja testiranja:

- zaprimiti prijavu za testiranje vodiča i psa i svu pripadajuću dokumentaciju,
- pregledati dostavljenu dokumentaciju, proučiti i pripremiti prijedloge,
- pripremiti poligon, što podrazumijeva uređenost poligona i dopušteno stanje vegetacije i pravilnu obilježenost testnih polja,
- organizirati i voditi testiranje,
- vodiču psa podastrijeti podatke o ukopanim minsko-eksplozivnim sredstvima u dijelu poligona priređenom za uvježbavanje i ugrijavanje, prije testiranja u »minskim poljima«,
- voditi i upisivati elemente u propisane obrasce (TVP-1, TVP-2, TVP-3, TVP-4A, TVP-4B),
- izraditi izvješće o testiranju vodiča i psa,
- osigurati redovitu kontrolu i provjeru dnevnih i tjednih kondicionih i radnih treninga, osigurati propisanu dokumentaciju od strane ovlaštene pravne osobe za obavljanje poslova razminiranja,

Po završetku testiranja voditelj testiranja je dužan u roku od 7 dana pripremiti Ocjenu o uporabi vodiča i psa u poslovima humanitarnog razminiranja, te Hrvatskom centru za razminiranje dati privremenu informaciju i odluku o korištenju tima, do izdavanja ocjene naručitelju testiranja.

3. TEMELJNI ELEMENTI POVJERE UVJEŽBANOSTI VODIČA I PSA

a) Vježbe poslušnosti

Članak 14.

Vježbe poslušnosti i kretanja psa provode se i ocjenjuju putem sljedećih radnji:

- Hodanje uz nogu na povodniku
- Hodanje uz nogu bez povodnika
- Zaustavljanje u hodu
- Opoziv psa
- Odlaganje psa
- Kretanje ispred vodiča i vježbe poslušnosti na daljinu, ako je pas školovan za provedbu istih

b) Rad u »minskom polju« na posebno priređenim poljima testnih poligona

Članak 15.

Kako bi se objektivno prosudila sposobnost tima vodič – pas provode se sljedeći temeljni elementi provjere:

- Priprema i uvođenje psa u testno polje,
- Pretraživanje sukladno metodi školovanja jasno opisanoj u SOP-u, sustavnost pretraživanja
- Indikacija minsko-eksplozivnog sredstva od strane psa i interpretacija vodiča,
- Pronalazak svih postavljenih minsko-eksplozivnih sredstava i dijelova minsko-eksplozivnih sredstava,
- Ponašanje psa pri indikaciji,
- Kondicijska spremnost u pretraživanju,
- Koncentracija, njušenje i sustavnost njušenja,
- Nagrađivanje, motivacija i stimulacija psa,
- Vrijeme trajanja pretraživanja,
- Krive indikacije, učestalost i broj.

4. METODE TESTIRANJA I PROVJERA KVALITETE RADA TIMA VODIČ-PAS

a) Vježbe poslušnosti

Članak 16.

Vježbe poslušnosti provode se na posebno priređenom prostoru koji omogućava njihovu provedbu. Prostor je priređen u blizini «testnih minskih polja». Provode se sve vježbe sadržane u članku 14. ovog Pravilnika.

b) Rad u »minskom polju« na posebno priređenim poljima poligona

Članak 17.

Prije testiranja na posebno priređenom poligonu s ukopanim minsko-eksplozivnim sredstvima vodič može izvršiti zagrijavanje i sve potrebne predradnje na posebno priređenom polju u kojem su također ukopana minsko-eksplozivna sredstva.

Vodiču je u fazi zagrijavanja dopušten uvid u poziciju ukopanih sredstava.
Dopušteno vrijeme za zagrijavanje je maksimalno 15 minuta.

c) Predradnje, obveze, postupci

Članak 18.

Prije testiranja, voditelj testiranja upoznaje vodiča psa, odnosno predstavnika ovlaštene pravne osobe za obavljanje poslova razminiranja s uvjetima testiranja.
Voditelj testiranja koristi pomoćna tehnička pomagala za utvrđivanje stvarnog stanja poligona i vremenskih uvjeta.
Prije ulaska u testna polja utvrđuje se cjeloviti postupak tj. način ulaska u polje, način pretraživanja, način obavijesti o indikacijama i njihovom bilježenju, završetku pretraživanja, načinu nagrađivanja, sadržanih u SOP-u naručitelja testiranja.

Članak 19.

Sve radnje i postupci koji će se provjeravati u procesu testiranja jasno moraju biti iskazani u SOP-u ili poglavlju SOP-a ovlaštene pravne osobe za obavljanje poslova razminiranja.

Članak 20.

Za svaki tim voditelj testiranja unaprijed određuje testna polja koja se sastoje od najmanje četiri polja dužine 10×10 metara, što ukupno čini površinu 400 kvadratnih metara.
Testna polja mogu se formirati i u obliku 4×25 metara.
Izbor polja vrši se na način da budu zastupljene različite kategorije, tj. polja s ukopanim protupješačkim minama, protuoklopnim minama, mješovitim poljem, dok jedno od četiri polja mora biti prazno.

Članak 21.

Testna polja su priređena na način da svakom timu omogućuju jednak broj i jednak tip MES-a, NUS-a i njihovih dijelova na jednakim dubinama ukopavanja u različitom rasporedu.
Svakom timu dodjeljuju se polja sa minimalno osam različitih minsko-eksplozivnih sredstava i njihovih dijelova.
U slučaju izuzetnih pouzdanih rezultata u prva tri minska polja sa sigurnim pronalaskom svih mina i kvalitetom rada može se testiranje ograničiti i na tri testna polja.
U slučaju nesigurnosti u ocjeni ponekad se može dodijeliti i peto rezervno testno »minsko polje«. Vodiču, koji radi sa 2 psa mogu se za pretraživanje dodijeliti ista polja.

Članak 22.

Vodič psa ima pravo pregledati polja prije testiranja izvana, tj. bez fizičkog ulaska u njih.
Vodič uvodi psa u polje za testiranje i započinje s pretraživanjem iz smjera za koji smatra da mu je najpovoljniji u odnosu na smjer i dopuštenu brzinu vjetra, što može biti učinjeno zvučnom naredbom, pokretom ruke ili kombinirano.

Članak 23.

Promatra se rad vodiča i psa sa udaljenosti koja ničime ne remeti rad u testnom polju. Voditelj testiranja može dopustiti i prisutnost promatrača uz jasne naputke o ponašanju, koji ničime ne ometaju rad tima.

Za vrijeme testiranja vodič je dužan nositi svu zaštitnu opremu propisanu za rad u stvarnim uvjetima pirotehničkog pregleda i razminiranja.

Članak 24.

Za vrijeme pretraživanja dopušten je odmor psu ako vodič ustanovi da pas nije dovoljno motiviran, da mu je potrebno ponuditi vodu ili ga trenutno odmoriti. U slučaju učestalog odmaranja psa voditelj testiranja može prekinuti testiranje.

Članak 25.

U trenutku indikacije minsko-eksplozivnog sredstva, bilo prave ili pogrešne, vodič dogovorenim znakom izvješćuje voditelja testiranja.

Dopušteno je da vodič nakon toga vlastitom oznakom označi mjesto indikacije psa i to učini pripremljenim oznakama u međuprostorima polja ili na drugi način kako se prije samog testiranja dogovori sa voditeljom testiranja.

Svaka indikacija koju vodič signalizira voditelju testiranja ubilježava se u dijagrame s točnom lokacijom indikacije. Za svako testno polje unosi se i vrijeme početka i završetka pretraživanja polja (obrazac TVP-4A).

Članak 26.

Vodič najavljuje završetak pretraživanja i izvodi pse iz testnog poligona na udaljenost koja ne ometa pripremu za rad sljedećeg vodiča i psa.

Voditelj testiranja unosi ocjene u obrazac TVP-3. Popunjava obrasce TVP-2, TVP-3, TVP-4A i TVP-4B koje potpisane po voditelju testiranja potpisuje vodič psa, ako je suglasan. U slučaju da vodič nije suglasan u odnosu na način rada kod testiranja, uvjete poligona i vremenske uvjete svoje neslaganje može upisati u posebnom dijelu obrasca TVP-4B.

d) Pretraživanje u odabranom testnom polju

Članak 27.

Sukladno različitim metodama školovanja, dopušteno je pretraživanje na dugom povodniku, kratkom povodniku, slobodnom kretanju pravolinijski s odlaskom i dolaskom vodiču, te drugi oblici koji su jasno obrazloženi u SOP-u ovlaštene pravne osobe za obavljanje poslova razminiranja ili naručitelja testiranja.

U svim slučajevima širina pretraživanja je do maksimalno 1 metar, i preklapanjem graničnih prostora od 20 cm obostrano.

Članak 28.

Okretanje psa pri završetku pretražene linije mora se provoditi po sigurnoj pretraženoj liniji. Pas pretražuje prostor laganim kretanjem, njušenjem i pomicanjem glave lijevo i desno u širini pretraživane površine.

Pravilno pretraživanje podrazumijeva lagano, smireno, kontinuirano njušenje, povremenu

komunikaciju s vodičem, pravilno okretanje i jednaku dinamiku u odlasku i dolasku vodiču, te jednaku dinamiku u odnosu na pretraživanje na kratkom povodniku.

Članak 29.

Kvalitete koje su poželjne u pretraživanju su:

- Konstantna motiviranost za pretraživanjem, koncentracija psa tijekom pretraživanja sustavnost u načinu kretanja, te kondicijska spremnost psa.
- Sustavnost njušenja podrazumijeva da pas tijekom pretraživanja drži njušku pri zemlji, te da je vidljivo da njuhom pretražuje sve dijelove polja.

U slučaju kada vodič unaprijed ukaže da se radi o psu »visokog nosa«, dopušta se i takav oblik pretraživanja.

Poželjno vrijeme pretraživanja je usko vezano uz motiviranost, ali i temperamentnost psa, a uobičajeno je do 15 minuta po polju. Vodič sam odlučuje o prekidu ili završetku pretraživanja. Voditelj testiranja ničime ne utječe na odluke vodiča.

Prihvatljivo je 6 krivih indikacija prilikom pregleda 4 polja.

e) Indikacija minsko-eksplozivnog sredstva od strane psa i interpretacija vodiča

Članak 30.

Pas indicira minsko-eksplozivno sredstvo sjedanjem, ležanjem ili postojanim stojećim položajem ili drugim oblikom opisanom u SOP-u naručitelja testiranja.

Pravilna indikacija podrazumijeva određeno predstaje u kojem je vidljiva uznemirenost psa što pokazuje većom živahnošću, brzim pojačanim mahanjem repa, češćom komunikacijom s vodičem, okretanjem ka vodiču u očekivanju »odgovora«.

Pravilan način kojim psi pokazuju da su uhvatili prve mirisne čestice eksploziva je sljedeći: pas počinje disati na nos ako je do tada disao na usta, počinje spuštati njušku prema tlu, kreće se u pravcu izvora mirisnih čestica, odnosno odmah sjeda ako je školovan tako da reagira na prvi njušni signal.

Poželjna je indikacija do 25 cm ispred minsko-eksplozivnog sredstva, do maksimalno 50 cm od poznate lokacije minsko-eksplozivnog sredstva.

U slučaju indikacije i zauzimanja postojanog položaja, vodič određenim metodama komunicira sa psom i procjenjuje ispravnost indikacije.

Sigurnost interpretacije vodič potvrđuje jednim od dogovorenih znakova, te voditelju testiranja signalizira udaljenost u odnosu na koordinate polja, ili to čini oznakom izvan polja po koordinati X i Y, koje voditelj testiranja provjerava po završetku ukupnog testiranja. Za to vrijeme pas mora ostati u položaju na mjestu indikacije.

Članak 31.

Pravilno nagrađivanje psa je ono koje stimulira dobru povezanost i omogućuje sigurnost rada sa psom. Dobri oblici nagrađivanja su oni koji omogućuju stalnu kontrolu nad psom i provode se u sigurnoj zoni nakon pretraživanja cijelog polja ili za svaku pravilnu indikaciju, nakon dopuštenog povratka psa vodiču u sigurnu zonu.

Nagrađivanje u nepretraženom prostoru kao i u testnom polju se ne dopušta.

5. KRITERIJI ZA UTVRĐIVANJE KVALITETE TIMA VODIČ-PAS ZA PRETRAŽIVANJE U PROJEKTIMA RAZMINIRANJA

a) Kriteriji za utvrđivanje kvalitete u vježbama poslušnosti

Članak 32.

Pravilno izvođenje vježbi poslušnosti sadržanih u članku 15. ocjenjuje se brojem postignutih bodova u obrascu TVP-3, u prilogu Pravilnika.

b) Kriteriji za utvrđivanje kvalitete rada u »minskim poljima« – na posebno priređenim dodijeljenim testnim poljima

Članak 33.

Pravilno izvođenje pretraživanja testnih polja, ukupni odnosi tima vodič – pas opisanog u poglavlju 4 ocjenjuje se brojem postignutih bodova u obrascu TVP-3, u prilogu Pravilnika.

Članak 34.

Nepravilno izvođenje pretraživanja testnih polja i moguće pogreške koje utječu na ocjenjivanje su:

- loša veza vodič – pas,
- kriva procjena uvođenja u odnosu na smjer vjetra,
- nesustavno pretraživanje,
- izlaženje iz polja ili linije pretraživanja,
- prebrzo prelaženje bez sustavnog njušenja,
- nepravilno okretanje u povratku k vodiču,
- nedovoljna koncentriranost psa, nemotiviranost psa,
- nezainteresiranost utjecaj zvukova sa strane i pretjeran interes za okolinu,
- česti prekidi, kondiciona nespremnost,
- oblici nagrađivanja koji utječu na sigurnost, prevelika zaigranost,
- nesigurnost vodiča u odnosu na indikaciju psa – kriva interpretacija,
- grebanje po mjestu ukopanog minsko-eksplozivnog sredstva ili lijeganje direktno na mjesto,
- više krivih indikacija od dopuštenog broja.

Članak 35.

Svi opisni komentari o ocjenama pretraživanja bilježe se u obrascima TVP 4A i TVP 4B.

6. OCJENA VODIČA I PSA

a) Ocjena sposobnosti pretraživanja vodiča i psa u poslovima humanitarnog razminiranja

Članak 36.

Ocjena sposobnosti pretraživanja sumnjiva prostora s ciljem otkrivanja minsko-eksplozivnih sredstava s pomoću vodiča i pasa za detekciju mina, donosi se na temelju provjere i procjene podataka u procesu testiranja.

Voditelj testiranja ocjenu donosi istoga dana na temelju analize obrazaca i razgovora.

Vodiču i članu naručioca testiranja po završetku istog ukazuje se na uočene nepravilnosti ili ga se pohvaljuje za prikazani rad.

Članak 37.

Vrši se popunjavanje broja bodova za svaku propisanu radnju. Osim liste bodova, osnova za donošenje pozitivne ocjene u testiranju vodiča i psa je pronalazak svih ukopanih minsko-eksplozivnih sredstava i njihovih dijelova unutar pretražene površine testnog polja.

Članak 38.

Ukupan broj postignutih bodova (obrazac TVP-3), temelj je za donošenje ocjene o vremenskom ograničenju uporabe vodiča i pasa, te je podijeljen u 3 skupine:
Postignut ukupan broj bodova od 90 do 100 – dopuštenje za rad na godinu dana,
Postignut ukupan broj bodova od 75 do 89 – dopuštenje za rad na 9 mjeseci,
Postignut ukupan broj bodova od 65 do 74 – dopuštenje za rad na 6 mjeseca.

Članak 39.

Negativna ocjena rezultata testiranja izdaje se u slučajevima:

- kada nisu pronađena sva ukopana minsko-eksplozivna sredstva i njihovi dijelovi,
- kada pas indicira grebanjem ili struganjem po pretraživanom prostoru,
- kada pas sjedne ili legne na mjesto ukopane mine kao oblik indikacije,
- u slučaju pune nezainteresiranosti za pretraživanjem,
- u slučaju potpune nekoordinacije vodiča i psa,
- kada je zainteresiranost psa za okolinu vidno izražena, te čestim prekidima utječe na kontinuitet kao i dužinu pretraživanja.
- kada je broj ukupnih bodova manji od 65.

b) Izvješće o testiranju vodiča i psa

Članak 40.

Izvješće o testiranju vodiča i psa je temelj za donošenje ocjene o uporabi vodiča i psa, i ono sadrži:

- a. datum, vrijeme, mjesto testiranja (obrazac TVP-2),
- b. opis stanja poligona i vremenskih uvjeta (obrazac TVP-2),
- c. Voditelj testiranja (obrazac TVP-2),
- d. podatke o naručitelju testiranja vodiča i psa (obrazac TVP-2),
- e. sve podatke koje voditelj testiranja ustanovi u provjeri na licu mjesta, upisane u obrasce TVP-2, TVP-3,
- f. sve elemente ocjene iz točke 10.1 sadržane u obrascima TVP-3, TVP-4A, TVP-4B.

c) Ocjena o uporabi vodiča i psa u poslovima humanitarnog razminiranja

Članak 41.

Ocjena o uporabi vodiča i psa u poslovima humanitarnog razminiranja sadrži:

- podatke o naručitelju testiranja, vodiču i psu,
- postignute rezultate tijekom testiranja u obliku bodova,
- odluku na kojim poslovima se vodič i pas mogu koristiti,
- procjenu o maksimalnim dnevnim učincima tima vodič – pas, temeljenu na rezultatu

testiranja.

– vremenski rok u kojem se vodič i pas mogu koristiti u poslovima humanitarnog razminiranja do sljedećeg testiranja.

Članak 42.

Ocjena o uporabi vodiča i psa u poslovima humanitarnog razminiranja može biti i negativna, i to na temelju bodovnog rezultata testiranja vodiča i psa, te rezultata izvješća.

Negativna ocjena, osim osnovnih informacija o naručitelju, vodiču i psu, sadrži i opisne podatke koji su utjecali na negativnu ocjenu.

7. OSTALE ODREDBE

a) Odustajanje od testiranja, prekid testiranja

Članak 43.

Testiranje se neće provoditi u niže navedenim slučajevima:

- ako je vanjska temperatura niža od 0 stupnja Celzijusa,
- ako je vanjska temperatura viša od 30 stupnjeva Celzijusa,
- u slučajevima kada je brzina vjetera veća od 25 kilometara na sat, odnosno 7 metara u sekundi,
- ako je teren izuzetno vlažan,
- ako je vegetacija viša i ometa normalno pretraživanje, a prostor nije pravilno priređen,
- u uvjetima dopuštene vanjske temperature, ali s podlogom koja je zamrznuta ili prekrivena snježnim pokrivačem,
- u uvjetima kiše i magle,
- u uvjetima kada bi neplanirane prilike otežavale rad (dim, strani mirisi, buka, prašina, hrana i sl.),
- ako je na dan testiranja ustanovljena bolest psa ili fiziološki ciklus negativno utječe na koncentraciju.

Članak 44.

U navedenim slučajevima kada je nemoguće provoditi testiranje, voditelj testiranja i naručitelj testiranja ili vodič, dogovorit će novi termin testiranja.

Prekid testiranja može se prihvatiti ako to vodič sam odluči, ili u slučajevima kada su potpuno uočljive radnje koje definiraju negativnu ocjenu.

b) Mogućnost ponavljanja testiranja

Članak 45.

Ponovljeno testiranje u najkraćem roku od 10 dana može se organizirati u slučajevima kada je ukupan broj bodova manji od 65, a veći od 60.

Članak 46.

U slučaju da vodič i pas ne zadovolje i u ponovljenom testiranju nakon 10 dana, sljedeći termin može se odrediti tek mjesec dana od termina ponovljenog testiranja.

U slučaju negativne ocjene pri trećem testiranju, voditelj testiranja će odlučiti o daljnjim mjerama, te o »mogućnosti« ponovljenog testiranja.

Članak 47.

U slučajevima kada jedan vodič vodi 2 psa, a zadovolji uvjete s jednim od pasa, izdaje se pozitivna ocjena za taj tim vodič – 1 pas.

c) Odluka o prekidu važenja izdate ocjene

Članak 48.

Ukoliko nadzornici i/ili nadglednici Hrvatskog centra za razminiranje u stručnom nadzoru ili djelatnici Hrvatskog centra za razminiranje tijekom interne kontrole ustanove grube nepravilnosti u radu vodiča i pasa u terenskim uvjetima, te navedu elemente koji na to ukazuju, HCR izvješćuje akreditiranu ustanovu/centar koja mora razmotriti novonastale elemente i donijeti odluku o prekidu važenja izdate ocjene, te predložiti ponavljanje testiranja vodiča i psa 7 dana po donesenoj odluci o prekidu važenja izdate ocjene.

Članak 49.

Ukoliko HCR u najavljenom nadzoru na radilištu ustanovi da ovlaštena pravna osoba za obavljanje poslova razminiranja ne provodi dnevne, tjedne i mjesečne evidencije s prikazom kondicionog i radnog treninga, HCR može donijeti odluku o privremenom prekidu uporabe tima, te zahtijevati provođenje određenih mjera.

Članak 50.

Ukoliko se u obavljanju završnog nadzora pronađu minsko--eksplozivna sredstva i njihovi dijelovi, a površina bila pretraživana psima timovima će se zabraniti daljnji rad, izdati odluka o prekidu važenja odluke uz zahtjev za izvanrednim testiranjem u roku koji zatraži naručitelj testiranja.

d) Testni poligon

Članak 51.

U procesu cjelovitog testiranja koriste se tri različita prostora u okviru jedinstvenog poligona za testiranje vodiča i pasa minotragača:

- Prostor za testiranje vježbi poslušnosti
- Prostor za uvježbavanje i ugrijavanje prije testiranja u »minskim poljima«
- Prostor testnih »minskih polja«.

Prostor za testiranje vježbi poslušnosti

Članak 52.

Osnovna karakteristika ovog prostora je da je priređen prema zahtjevima i radnjama u vježbama poslušnosti, te je u osnovi ravan prostor s niskom i održavanom vegetacijom,

dovoljno udaljen od različitih objekata i čimbenika koji bi utjecali na koncentraciju vodiča i pasa, te udaljen od ostalih testnih polja u sastavu poligona.

Prostor za uvježbavanje i ugrijavanje prije testiranja u minskim poljima

Članak 53.

U okviru cjelovitog poligona priređen je i prostor za uvježbavanje i ugrijavanje prije testiranja u »minskim poljima« s postavljenim manjim brojem različitih minsko-eksplozivnih sredstava.

Prostor testnih »minskih polja«

Članak 54.

Prostor testnih »minskih polja« određuje se prema pravilima i standardima uređivanja testnih poligona UN-a (IMAS-INTERNATIONAL MINE ACTION STANDARD). Formiran je na prostoru, koji konfiguracijski, po sastavu tla i vegetacijskom pokrovu slični stvarnim uvjetima radilišta u RH.

Prostor je obvezatno ograđen, onemogućen bilo koji utjecaj izvana, nadziran ili tehnički zaštićen.

U testnim poljima ukopana su minsko eksplozivna sredstva i njihovi dijelovi, koja su registrirana na prostoru RH i regije, a broj, raspored, vrsta i dubina omogućuju svim timovima iste uvjete.

Članak 55.

Svi podaci iskazani su u geodetskom elaboratu testnog poligona.

Podaci su tajna i dostupni su isključivo voditelju testiranja, odnosno akreditacijskoj ustanovi/centru.

8. OBRASCI

Članak 56.

Sastavni dio Pravilnika su sljedeći propisani obrasci:

1. Obrazac: TVP-0– za vodiče i pse, koji su već testirani u ranijem periodu
2. Obrazac: TVP-1 sadrži podatke o vremenskim prilikama, stanju Poligona
3. Obrazac: TVP-2 sadrži podatke o terenskoj provjeri i kontroli dostavljenih podataka
4. Obrazac: TVP-3 sadrži bodovnu listu za ocjenu vježbi poslušnosti i rad u testnim poljima
5. Obrazac: TVP-4A sadrži dijagram testnih polja, upis i koordinatu indikacija, ocjenu indikacija
6. Obrazac: TVP-4B služi za opisnu ocjenu rada za svako polje
7. Obrazac: UVP-1 je upitnik za naručioca testiranja, koji po prvi puta prijavljuje tim vodič – pas.

Članak 57.

Troškove testiranja vodiča i pasa koji se koriste na poslovima humanitarnog razminiranja snosi naručitelj testiranja.

Cijenu testiranja utvrđuje akreditirana ustanova/centar za testiranje.

Članak 58.

Temeljem izdate potvrde o utvrđenoj sukladnosti i upotrebljivosti od strane akreditirane ustanove/centra HCR će naručiocu testiranja izdati ocjenu o uvjetima i mogućnostima uporabe tima vodič – pas na poslovima humanitarnog razminiranja.

Članak 60.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 012-01/06-01/17

Urbroj: 530-117-06/1-07-01

Sisak, 16. svibnja 2007.

Ravnatelj
Oto Jungwirth, v. r.

NARUČITELJ TESTIRANJA:		 HCR HUMANITARNI CENTAR ZA RAZMINIRANJE Obrazac TVP-O
Datum podneska:		
Prijedlog datuma testiranja:		

Br.	VODIČ		PAS		Odobren rad po zadnjem testiranju do datuma
	Ime i prezime	Identifikacijska isprava	Ime	ČIP/Tetovažni broj	

Odgovorna osoba:

Potpis odgovorne osobe:

Naručitelj testiranja:	
Vodič:	
Pas:	Identifikacijska oznaka:

Obrazac TVP-1

Datum:		Mjesto testiranja:	
Vrijeme:		Poligon:	
Vremenske prilike i stanje poligona			

Vodič psa:

Voditelj testiranja:

Procjena radne sposobnosti vodiča i pasa za detekciju mina

ZAPISNIK TESTA

Obrazac TVP-2

Naručitelj testiranja:			
Ime i prezime vodiča pasa:			
Broj osobne iskaznice, mjesto i datum izdavanja:			
Broj putovnice, mjesto i datum izdavanja (za strane državljanke):			
Broj ovlasti pirotehničara ili pomoćnog djelatnika:			
Ime psa:		Dob:	
Pasmina:		Boja i osobiti znaci:	
Spol:		Čip/Tetovažni broj:	
		Zadovoljava	
Provjera stupnja školovanja – teoretska pitanja iz programa ispita	DA	NE	
Provjera zdravstvenog stanja psa na osnovi zdravstvenog kartona, zdravstvene knjižice	DA	NE	
Provedena zaštitna cijepljenja	DA	NE	
Opća klinička pretraga – zdravstveno stanje psa	DA	NE	
Ocjena građe tijela, gojno i kondiciono stanje psa	DA	NE	
Ocjena naravi psa - ponašanje spram vodiča i stranih osoba, te drugih pasa	DA	NE	

Vodič psa:

Voditelj testiranja:

Procjena radne sposobnosti vođića i pasa
za detekciju mina

ZAPISNIK TESTA		Obrazac TVP-3	
Br.	OPIS RADNJI I POSTUPAKA	PROPISAN BROJ BODOVA	Ocjena - BROJ BODOVA
VJEŹBE POSLUŠNOSTI			
1.	Hodanje uz nogu na povodniku	0-3	
2.	Hodanje uz nogu bez povodnika	0-3	
3.	Zaustavljanje u hodu	0-3	
4.	Opoziv psa	0-3	
5.	Kretanje ispred vođića	0-5	
6.	Odlaganje psa	0-3	
RAD U TESTNOM »MINSKOM POLJU«			
7.	Ocjena sustavnosti u pretraŹivanju sukla- dno metodi školovanja	0-10	
8.	Kontrola vođića nad psom	0-10	
9.	Sigurnost psa u detekciji minsko-eks- plozivnih sredstava	0-10	
10.	Sigurnost interpretacije vođića u odnosu na detekciju psa	0-10	
11.	Udaljenost indikacije od postavljenog minsko-eksplozivnog sredstva	0-5	
12.	Ocjena broja pogrešnih indikacija	0-5	
13.	Stupanj motivacije za pretraŹivanjem	0-10	
14.	Stupanj koncentracije u pretraŹivanju	0-10	
15.	Radna i kondiciona spremnost	0-10	
OCJENA UKUPNE KVALITETE RADA I PONAŠANJA TIMA »VODIČ – PAS« UKUPAN BROJ PROPISANIH BODOVA: 100			Ukupan broj bodova

Vodič psa:

Voditelj testiranja:

Zapisnik o rezultatima testa vođića i psa za detekciju mina u testnim minskim poljima
na dan _____

Naručilatelj testiranja:	
Ime i prezime vođića:	
Ime psa:	
Identifikacijska oznaka:	

Polje broj:	Početak:		Polje broj:	Početak:		Polje broj:	Početak:		Polje broj:	Početak:	
	Završetak:			Završetak:			Završetak:			Završetak:	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	I		A	B	C	D	E	F	G	H	I	I		A	B	C	D	E	F	G	H	I	I	
1											1											1											
2											2											2											
3											3											3											
4											4											4											
5											5											5											
6											6											6											
7											7											7											
8											8											8											
9											9											9											
10											10											10											

Broj polja:					
Ukupno vrijeme pretraživanja:					
Broj pronalazaka:					
Broj pogrešaka:					
Broj krivih indikacija:					
Motivacija psa					
Koncentracija psa					
Ponašanje vođića					
Poslušnost psa					

Kazalo:

- Mina; ukopno sredstvo
- X - Indikacija
- o - Kriva indikacija

Vodilac psa:

Voditelj testiranja:

HRVATSKI CENTAR ZA TESTIRANJE I KALIBRACIJU

Obrazac TVP-4B

Naručitelj testiranja:		
Poligon:		
Datum:		
Ime vođača psa:		
Ime psa:	Identifikacijska oznaka:	
Opisna ocjena rada za svako polje:		
Polje broj:		
Polje broj:		
Polje broj:		
Polje broj:		
Rezervno polje broj:		
KOMENTAR I MIŠLJENJE VOĐIČA PSA U SLUČAJU DA SE U POTPUNOSTI NE SLAŽE S OCJENOM:		

Vodič psa:

Voditelj testiranja:

Obrazac UVP-1

1/2

UPITNIK ZA VODIČA I PSA

Napomena: Obrazac UVP-1 ispunjava ovlaštena pravna osoba za obavljanje poslova razminiranja u slučaju kada po prvi puta prijavljuje vodiča i psa za testiranje u Hrvatskom centru za razminiranje

OPĆI PODACI O VODIČU:	
Prezime i (ime oca) ime:	
Ovlast za pirotehničara, broj i mjesto izdavanja:	
Ovlast za pomoćnog djelatnika, broj i mjesto izdavanja:	
Identifikacijska isprava, broj i mjesto izdavanja	Za državljane Republike Hrvatske
	Za strane državljane
STUPANJ ŠKOLOVANJE VODIČA:	
Potvrda o školovanju vodiča, institucija, datum i mjesto izdavanja:	
OPĆI PODACI O PSU:	
Ime psa:	Dob:
Pasmina:	Boja i osobiti znaci:
Spol:	Čip/Tetovažni broj:
Porijeklo:	
Matična zemlja:	
Datum dolaska u Hrvatsku:	

Koliko dugo vodič i pas rade u poslovima razminiranja?

Obrazac UVP-1

2/2

UPITNIK ZA VODIČA I PSA

Napomena: Obrazac UVP-1 ispunjava ovlaštena pravna osoba za obavljanje poslova razminiranja u slučaju kada po prvi puta prijavljuje vodiča i psa za testiranje u Hrvatskom centru za razminiranje

STUPANJ ŠKOLOVANJA PSA:	
Da li je pas prošao školovanje za obavljanje poslova pirotehničkog pregleda i razminiranja, gdje i kada?	
Da li pas posjeduje potvrdu o školovanju priznate škole ili koju drugu potvrdu o školovanju (navesti ime škole, datum i mjesto izdavanja potvrde)?	
Da li ste upoznati s načinom testiranja pasa na minskom polju?	
NAPOMENA:	
MJESTO, DATUM, POTPIS I PEČAT OVLAŠTENE PRAVNE OSOBE ZA OBAVLJANJE POSLOVA RAZMINIRANJA:	